

## **4. ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ**

### **4.1. Αξιολόγηση και ερμηνεία των ευρημάτων του ερωτηματολογίου των γονέων\***

Η αξιολόγηση και ερμηνεία των ερευνητικών δεδομένων, που προκύπτουν από τη στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων, έχουν ως σημείο αναφοράς τις σχετικές ερευνητικές υποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται τα ευρήματα σε συσχετισμό με τις επιμέρους ερευνητικές υποθέσεις και στο τέλος αξιολογούνται συνολικά, προκειμένου να διαπιστωθεί, αν επαληθεύεται ή όχι η κεντρική ερευνητική υπόθεση.

#### **1.1.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά των υποκειμένων της έρευνας**

Αναφορικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των υποκειμένων της έρευνας, το δείγμα των 2044 γονέων αποτελείται, στο μεγαλύτερο ποσοστό του, από γυναίκες (75,2%) και στο μικρότερο ποσοστό του (24,8%) από άνδρες (βλ. Παράρτημα Ι). Με διαφορετικά λόγια, τρία (3) από τα τέσσερα (4) υποκείμενα της έρευνας είναι γυναίκες. Το μεγαλύτερο μέρος των γονέων του δείγματος έχει ηλικία μεταξύ 30 και 44 ετών (αθροιστικό ποσοστό 81,9%). Σε σχέση με τους αποκτηθέντες τίτλους σπουδών, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων κατέχει απολυτήριο Λυκείου ή εξετάξιου Γυμνασίου (38,7%), ενώ μικρότερα ποσοστά συγκεντρώνουν οι γονείς που έχουν αποκτήσει πτυχίο Τ.Ε.Ι. ή Ανώτερης Σχολής (16,5%), απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου ή αντίστοιχης Τεχνικής Σχολής (14,6%) και πτυχίο Α.Ε.Ι. (14,3%). Ως προς την κύρια επαγγελματική απασχόλησή τους, οι περισσότεροι από τους γονείς διαπιστώνεται ότι εργάζονται ως μισθωτοί στον ιδιωτικό (ποσοστό 34,2%) και το δημόσιο τομέα (ποσοστό 21,7%). Από το σύνολο των γονέων που δεν εργάζονται, το μεγαλύτερο μέρος τους εντάσσεται στην κατηγορία «Οικιακά» (νοικοκυρά-ποσοστό 62,7%).

Αναφορικά με το ζήτημα του αριθμού των παιδιών που φοιτούν στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο και την αποτύπωση των ετών παρακολούθησης και φοίτησης τους στις σχολικές τάξεις του κανονικού (συμβατού) δημοτικού σχολείου, αναδεικνύονται τα ακόλουθα δεδομένα: Οι περισσότεροι από τους γονείς του δείγματος έχουν δύο (2) παιδιά (ποσοστό 51,1%). Ακολουθούν σε ποσοστά οι γονείς με ένα (1) παιδί (27,5%), με τρία (3) παιδιά (15,2%), με τέσσερα (4) παιδιά (4%) και με πέντε (5)

---

\* Οι πίνακες με τα ευρήματα της έρευνας από το ερωτηματολόγιο των γονέων και των εκπαιδευτικών βρίσκονται στο Παράρτημα ΙΙ.

παιδιά (1,1%). Οι γονείς που έχουν από πέντε (5) παιδιά και άνω αποτελούν ένα μικρό ποσοστό που δεν είναι στατιστικά σημαντικό. Σύμφωνα με τα ευρήματα, ο μεγαλύτερος αριθμός των παιδιών φοιτά στις τρεις (3) πρώτες τάξεις (Α', Β', Γ') του κανονικού (συμβατού) σχολείου. Περίπου εννέα (9) από τα δέκα (10) παιδιά των γονέων του δείγματος (ποσοστό 89,3%) φοιτούν κανονικά στο Ο.Δ.Σ, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό (11,7%) δεν παρακολουθεί ή παρακολουθεί απουσιαστικά το Ο.Δ.Σ. Σε σχέση με το χρόνο φοίτησης, τα περισσότερα παιδιά φοιτούν ένα (1) χρόνο στο Ο.Δ.Σ. (ποσοστό 38%) και έπονται σε ποσοστά τα παιδιά που φοιτούν δύο (2) χρόνια (25,9%), τρία (3) χρόνια (16,2%), τέσσερα (4) χρόνια (9,4%) και πέντε (5) χρόνια (5,6%).

Τέλος, αναφορικά με τα χρήματα που δαπανώνται το μήνα από τους γονείς για τις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών τους, διαπιστώνεται από τα ευρήματα ότι, ανεξαρτήτως του αριθμού των παιδιών (από ένα έως και τέσσερα), οι γονείς δαπανούν για κάθε ένα από αυτά, κατά προσέγγιση, από 100€ έως 200€ το μήνα για μαθήματα και δραστηριότητες, όπως είναι οι Ξένες Γλώσσες, η Πληροφορική, η Μουσική και ο Αθλητισμός.

#### **4.1.2. Αξιολόγηση και ερμηνεία των ευρημάτων σε σχέση με τις δώδεκα (8) επιμέρους ερευνητικές υποθέσεις**

***1η επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 5-10): Το ωράριο λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες των γονέων και συνεπώς την απαλλαγή τους από το πρόβλημα, κυρίως, επίβλεψης των παιδιών τους.***

Η συγκεκριμένη ερευνητική υπόθεση σχετίζεται με το ωράριο λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. Από την αξιολόγηση των ερευνητικών δεδομένων προκύπτει ότι η πλειονότητα των γονέων του δείγματος (ποσοστό 83,4%) επιθυμεί τα παιδιά να προσέρχονται στο Ο.Δ.Σ. το πρωί και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα 7:31-8:00, ενώ ένα, επίσης, μεγάλο ποσοστό (αθροιστικό 76,6%) επιθυμεί τα παιδιά να αποχωρούν από το Ο.Δ.Σ. το απόγευμα στο χρονικό πλαίσιο από τις 15:31 μέχρι τις 16:30. Βέβαια, από τα ευρήματα προκύπτει ότι οι γονείς προτείνουν, σε ένα μικρότερο ποσοστό (23,4%), κι άλλες ώρες αποχώρησης των παιδιών τους, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις επίσημες προδιαγραφές. Πιθανολογούμε ότι η επιλογή αυτή σχετίζεται με το ξεχωριστό ωράριο εργασίας του κάθε γονέα, μετά την ολοκλήρωση του οποίου θεωρεί ότι πρέπει να έχει τη δυνατότητα να σχολάει το παιδί του από το Ο.Δ.Σ.

Στο πεδίο της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας, τα ποσοστά εφαρμογής του ωραρίου του Ο.Δ.Σ. από τα παιδιά σχεδόν ταυτίζονται με τις προτιμήσεις των γονέων τους. Συγκεκριμένα, τα περισσότερα παιδιά (ποσοστό 86,5%) προσέρχονται στο Ο.Δ.Σ. το πρωί, τις ώρες 7:31-8:00. Στις πρώτες απογευματινές ώρες, όταν ξεκινά τη λειτουργία του το Ο.Δ.Σ., προσέρχονται πιο νωρίς (από τις 13:30 μέχρι τις 14:00) τα παιδιά των μικρότερων τάξεων (Α'-Β'-Γ') και ακολουθούν αργότερα τα παιδιά

των μεγαλύτερων τάξεων, τα οποία απασχολούνται περισσότερες ώρες με βάση το σχολικό πρόγραμμα του κανονικού (συμβατού) σχολείου. Σύμφωνα, λοιπόν, με τις παραπάνω διαπιστώσεις το καθημερινό ωρολόγιο πρόγραμμα του Ο.Δ.Σ., το οποίο έχει διαμορφωθεί με βάση τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίου<sup>61</sup>, εφαρμόζεται με μικρές παρεκκλίσεις από τους γονείς του δείγματος.

Αναφορικά με την λειτουργία της πρωινής ζώνης<sup>62</sup>, διαπιστώνεται από τα ευρήματα ότι στα περισσότερα Ο.Δ.Σ. των γονέων του δείγματος δεν εφαρμόζεται (ποσοστό 64,1%), ενώ στα σχολεία που εφαρμόζεται ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών (53,7%) δεν την παρακολουθεί. Τελικά, το ωράριο λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. καλύπτει τις ανάγκες της συντριπτικής πλειονότητας των γονέων του δείγματος (93,4%). Συνεπώς, τα παραπάνω ευρήματα επαληθεύουν την 1<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση.

***2<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση: (ερωτήσεις 11-14): Οι γονείς, που στέλνουν τα παιδιά τους στο Ο.Δ.Σ., επιδιώκουν να λύσουν πρωτίστως το πρόβλημα επίβλεψης των παιδιών τους, ακολουθώντας την προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και ως υποδεέστερη προτεραιότητα τις άλλες δραστηριότητες (π.χ. Πληροφορική-Η/Υ).***

Σύμφωνα με τα ευρήματα, οι γονείς θεωρούν ότι το 1<sup>ο</sup> πιο σημαντικό ζήτημα που επιλύει το Ο.Δ.Σ., σε σχέση με τα παιδιά τους, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους και τη σχολική τάξη στην οποία φοιτούν, είναι η προετοιμασία των μαθημάτων για την επόμενη ημέρα (ποσοστό 55,2%). Το 2<sup>ο</sup> πιο σημαντικό ζήτημα που τους επιλύει το Ο.Δ.Σ. είναι η επίβλεψη-προστασία των παιδιών τους κατά το διάστημα που εργάζονται και δε λειτουργεί το κανονικό (συμβατό) σχολείο (ποσοστό 24,5%) και ακολουθούν η προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας (ποσοστό 23,5%) και η δημιουργική απασχόληση των παιδιών τους μεταξύ της λήξης του κανονικού σχολείου και της επιστροφής τους στο σπίτι (ποσοστό 23,3%).

Ανάλογη είναι και η αξιολόγηση, στην οποία προβαίνουν οι γονείς του δείγματος, με σημείο αναφοράς τα μαθήματα και τις δραστηριότητες του Ο.Δ.Σ. Από τα ερευνητικά δεδομένα διαπιστώνεται ότι οι γονείς προκρίνουν ως 1<sup>η</sup> πιο σημαντική δραστηριότητα του Ο.Δ.Σ. την προετοιμασία των μαθημάτων για την επόμενη ημέρα (ποσοστό 66,4%). Η 2<sup>η</sup> πιο σημαντική διαδικασία και δραστηριότητα, σύμφωνα με την άποψη των γονέων, είναι το μάθημα της Πληροφορικής (ποσοστό 38,5%). Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα ευρήματα που αφορούν τις σχολικές τάξεις, οι γονείς θεωρούν ότι η προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας είναι

61. Φ.Ε.Κ. 1471, τεύχος Β'/22-11-2002: 19588-19593, ΥΠ.Ε.Π.Θ. (2002), *Πρόγραμμα Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου*, Φ. 13.1/812/77250/Γ1/23-7-2002.

62. ΥΠ.Ε.Π.Θ. (2002), Φ. 13.1/812/77250/Γ1/23-7-2002. Στη σχετική παράγραφο της εγκυκλίου ορίζεται ότι: «...η πρωινή ζώνη του ολοήμερου δημοτικού σχολείου λειτουργεί τις ώρες 07:00-08:00. εφόσον σ' αυτή συμμετέχουν από πέντε (5) μαθητές και πάνω, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη και του κοινωνικού χαρακτήρα του θεσμού..... Ο σύλλογος διδασκόντων σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο καταρτίζει το πρόγραμμα της πρωινής ζώνης, στην οποία εντάσσεται κυρίως η προετοιμασία των μαθημάτων της ημέρας...».

ιδιαίτερος σημαντική δραστηριότητα για τα παιδιά που φοιτούν στις τρεις πρώτες τάξεις του κανονικού (συμβατού) δημοτικού σχολείου (Α', Β', Γ').

Στο πεδίο της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας, τα δεδομένα της έρευνας αναδεικνύουν τα μαθήματα και τις δραστηριότητες που προσφέρονται σε μεγαλύτερο βαθμό στους μαθητές του Ο.Δ.Σ. Οι περισσότεροι γονείς εκτιμούν ότι στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Ο.Δ.Σ. κυριαρχεί η προετοιμασία των μαθημάτων για την επόμενη σχολική ημέρα (ποσοστό 98%). Ακολουθούν σε ποσοστά οι αθλητικές δραστηριότητες (95,7%), η Πληροφορική (88,6%), τα Αγγλικά (81,8%), τα Εικαστικά (77,5%), η Μουσική (64,1%) και ο Χορός (61,8%). Αντιθέτως και όπως υποστηρίζουν οι γονείς του δείγματος, το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής συνήθως δεν προσφέρεται στα Ο.Δ.Σ. (ποσοστό προσφοράς: 46,1%).

Η χρονική διάρκεια των προαναφερθέντων μαθημάτων και δραστηριοτήτων χαρακτηρίζεται από την πλειονότητα των γονέων ως κανονική. Ωστόσο και σύμφωνα με τα ευρήματα, οι δραστηριότητες, που εμφανίζουν μία μικρή τάση προς τη μεγάλη χρονική διάρκεια, είναι η προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας (ποσοστό 22,5%) και οι αθλητικές δραστηριότητες (ποσοστό 13,8%). Από την άλλη πλευρά, οι δραστηριότητες που εμφανίζουν μία μικρή τάση προς τη μικρή χρονική διάρκεια είναι η Θεατρική Αγωγή (ποσοστό 31% σε όσα σχολεία προσφέρεται), ο Χορός (ποσοστό 29%), η Μουσική (ποσοστό 25,8%) και τα Εικαστικά (ποσοστό 22,8%).

Αναφορικά με το ζήτημα εμπλουτισμού του ωρολόγιου προγράμματος του Ο.Δ.Σ. και με άλλες δραστηριότητες, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων του δείγματος εκτιμά ότι δε χρειάζεται να γίνει τέτοιου είδους παρέμβαση (ποσοστό 61,7%), ενώ το υπόλοιπο ποσοστό των γονέων (38,3%) θεωρεί ότι είναι αναγκαία η ενίσχυση του υπάρχοντος προγράμματος με επιπλέον δραστηριότητες.

Αξιολογώντας τα παραπάνω ερευνητικά δεδομένα, συμπεραίνουμε ότι η επιμέρους ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται σε μεγάλο βαθμό, με τη διαφορά ότι οι γονείς ενδιαφέρονται πρωτίστως τα παιδιά τους να προετοιμάζονται στο Ο.Δ.Σ. για τα μαθήματα της επόμενης ημέρας.

**3<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 15-16): Οι υποδομές του Ο.Δ.Σ. δεν πρέπει να ικανοποιούν τις προσδοκίες των γονέων, οι οποίοι θα αναδείξουν ως προβλήματα την απουσία χώρου εστίασης και δευτερευόντως την απουσία ειδικού χώρου για τις δραστηριότητες. Αναφορικά με το εκπαιδευτικό προσωπικό, θα εστιάσουν στην εναλλαγή τους και την ελλιπή οργάνωση του προγράμματος.**

Από την αξιολόγηση των ερευνητικών δεδομένων και σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων, προκύπτει ότι το 1<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα υποδομής του Ο.Δ.Σ. είναι η απουσία ειδικού χώρου εστίασης (ποσοστό 45,8%). Οι γονείς αναδεικνύουν ως 2<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα υποδομής την απουσία ειδικού χώρου για τις δραστηριότητες (ποσοστό 35,3%).

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό προσωπικό του Ο.Δ.Σ., οι γονείς του δείγματος θεωρούν ότι το 1<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα είναι η μη έγκαιρη πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού (ποσοστό 55%). Οι γονείς αναδεικνύουν ως 2<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα την ελλιπή οργάνωση του σχολικού προγράμματος (ποσοστό 39,6%) και την εναλλαγή του εκπαιδευτικού προσωπικού (ποσοστό 22,7%).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις παραπάνω διαπιστώσεις επαληθεύεται πλήρως η επιμέρους ερευνητική υπόθεση.

***4<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 17-18): Σε σχέση με την εκπαιδευτική λειτουργία του Ο.Δ.Σ. οι γονείς, εκτιμούμε, ότι θα εμφανιστούν να μην είναι ευχαριστημένοι από την προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και ακολούθως θα αναδείξουν την απουσία σωστής οργάνωσης των διαδικασιών-δραστηριοτήτων. Επίσης, θα δηλώσουν ότι τα παιδιά τους δεν είναι ευχαριστημένα από τη συμμετοχή τους στο Ο.Δ.Σ. και ότι επιστρέφουν στο σπίτι, κατά κανόνα, κουρασμένα.***

Η παραπάνω ερευνητική υπόθεση σχετίζεται με την εκπαιδευτική λειτουργία του Ο.Δ.Σ. Σύμφωνα με τα ευρήματα, οι γονείς θεωρούν ότι το 1<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. αφορά την έλλειψη σωστών διδακτικών και εκπαιδευτικών μέσων (ποσοστό 33%) και την ανεπαρκή προετοιμασία των μαθημάτων για την επόμενη ημέρα (ποσοστό 26,3%). Ως 2<sup>ο</sup> πιο σημαντικό πρόβλημα από τη σκοπιά των γονέων θεωρείται η απουσία σωστής οργάνωσης των διαδικασιών-δραστηριοτήτων (ποσοστό 26,9%) και η απουσία ελκυστικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων (ποσοστό 20,9%).

Σύμφωνα με τα επικοινωνιακά μηνύματα που παίρνουν οι γονείς από τα παιδιά τους, προκύπτει ότι, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, αυτά είναι «πολύ» και «αρκετά» ευχαριστημένα από τη συμμετοχή τους στο Ο.Δ.Σ. (αθροιστικό ποσοστό 88,8%). Επίσης, οι γονείς εκτιμούν ότι τα παιδιά τους, σε υψηλά ποσοστά, είναι «πολύ» και «αρκετά» ευχαριστημένα από τις δραστηριότητες του Ο.Δ.Σ. (αθροιστικό ποσοστό 87,6%), από το παιδαγωγικό κλίμα του Ο.Δ.Σ. (αθροιστικό ποσοστό 85,4%) και από την προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας (αθροιστικό ποσοστό 79,3%). Από την άλλη πλευρά, οι γονείς υποστηρίζουν ότι τα παιδιά τους επιστρέφουν στο σπίτι, στις περισσότερες περιπτώσεις, «λίγο» ή «καθόλου» κουρασμένα (αθροιστικό ποσοστό 56,4%). Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό των γονέων (αθροιστικό: 43,5%) εκτιμά ότι τα παιδιά επιστρέφουν στο σπίτι «πολύ» και «αρκετά» κουρασμένα μετά την ολοκλήρωση του καθημερινού προγράμματος στο Ο.Δ.Σ.

Αξιολογώντας τα σχετικά ερευνητικά δεδομένα, οδηγούμαστε στη διαπίστωση ότι η επιμέρους ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται τουλάχιστον ως προς το σκέλος των προβλημάτων της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. Αναφορικά με το δεύτερο σκέλος, δηλαδή το ποσοστό ικανοποίησης των παιδιών από το Ο.Δ.Σ., δεν επαληθεύεται εν μέρει η ερευνητική υπόθεση, γιατί οι γονείς υποστηρίζουν ότι τα παιδιά τους είναι σε μεγάλο βαθμό ευχαριστημένα από τη συμμετοχή τους στο Ο.Δ.Σ. Σχε-

τικά με το βαθμό κόπωσης των παιδιών από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα του Ο.Δ.Σ., οι γνώμες των γονέων του δείγματος διίστανται.

**5<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 19-21): Οι γονείς θα δηλώσουν τη συμμετοχή των παιδιών τους σε εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως ξένη γλώσσα, πληροφορική κ.λπ., και με απασχόληση στο σπίτι πιθανώς 1 -2 ώρες.**

Σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα, τα παιδιά, σε ένα μεγάλο ποσοστό 72,3% (περίπου 3 στα 4 παιδιά), συμμετέχουν τις απογευματινές ώρες, εκτός από το Ο.Δ.Σ., σε διάφορες εξωσχολικές δραστηριότητες. Βέβαια, είναι στατιστικά σημαντικό και το ποσοστό των παιδιών που δεν απασχολούνται τις απογευματινές ώρες με κάποια άλλη δραστηριότητα πέραν του προγράμματος του Ο.Δ.Σ. (27,7%).

Από την αξιολόγηση των ευρημάτων προκύπτει ότι οι κυριότερες εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών είναι η μάθηση μίας ή περισσότερων Ξένων Γλωσσών, η μάθηση χειρισμού Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Πληροφορική) και ο Αθλητισμός. Ωστόσο, τα δεδομένα αυτά διαφοροποιούνται, όταν επιμερίζονται σε σχέση με τις σχολικές τάξεις φοίτησης των παιδιών. Ειδικότερα, στην Α' τάξη τα παιδιά φαίνεται ότι απασχολούνται εξωσχολικά με δραστηριότητες, όπως τα Εικαστικά, ο Χορός και το Θέατρο. Στη Β' τάξη φαίνεται ότι απασχολούνται εξωσχολικά με δραστηριότητες, όπως η Μουσική, ο Χορός, ο Αθλητισμός και το Θέατρο. Από την Γ' τάξη διαπιστώνεται ότι τα παιδιά ξεκινούν εξωσχολικά με τη διδασκαλία μίας ή περισσότερων Ξένων Γλωσσών και τη χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, ενώ εξακολουθούν να απασχολούνται και με τον Αθλητισμό, τα Εικαστικά και τη Μουσική. Στις τρεις τελευταίες τάξεις, τα παιδιά συμμετέχουν συστηματικά στις εξωσχολικές δραστηριότητες που αφορούν την μάθηση Ξένων Γλωσσών και τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές.

Σε σχέση με το χρόνο που αφιερώνουν τα παιδιά στο σπίτι καθημερινά για μελέτη (διάβασμα) ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σχολείου, όπως προκύπτει από τα ερευνητικά δεδομένα, αυτός κυμαίνεται, κατά προσέγγιση, από μία (1) μέχρι δύο (2) ώρες ημερησίως. Σε ορισμένες περιπτώσεις και με σημείο αναφοράς τα παιδιά των μεγαλύτερων τάξεων (Ε' και ΣΤ'), ο χρόνος αυτός υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες και κυμαίνεται μεταξύ δύο (2) και τριών (3) ωρών ημερησίως.

Από την παρουσίαση των παραπάνω ευρημάτων εξάγεται η διαπίστωση ότι η επιμέρους ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται στο σύνολό της.

**6<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 22-23): Σε σχέση με την ενίσχυση του προσωπικού, οι γονείς θα αναδείξουν ως ανάγκη την πρόσληψη εκπαιδευτικών με συγκεκριμένες ειδικότητες και στην κατηγορία του βοηθητικού την πρόσληψη φυλάκων και παιδοψυχολόγων.**

Από την αξιολόγηση των ευρημάτων προκύπτει ότι οι γονείς του δείγματος, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (83,8% ή σε απόλυτους αριθμούς: 1626 από τους 2044

γονείς), θεωρούν απαραίτητη την ενίσχυση του προσωπικού του Ο.Δ.Σ. με την πρόσληψη επιπλέον προσωπικού. Βέβαια, ένα μικρότερο ποσοστό γονέων (16,2%) είναι της γνώμης ότι μια τέτοια προοπτική δεν είναι απαραίτητη.

Από το σύνολο των 1626 γονέων, που θεωρούν απαραίτητη την πρόσληψη επιπλέον προσωπικού στο Ο.Δ.Σ., το μεγαλύτερο ποσοστό (68,4%) θεωρεί ότι πρέπει να το αποτελούν εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, ενώ το μικρότερο ποσοστό (31,6%) υποστηρίζει ότι πρέπει να προσληφθούν κι άλλοι δάσκαλοι. Αναφορικά με την ενίσχυση του Ο.Δ.Σ. με άλλο προσωπικό, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων (46,8%) θεωρεί ότι πρέπει να προσληφθούν κυρίως παιδοψυχολόγοι αλλά και κοινωνικοί λειτουργοί (ποσοστό 15,2%), τραπεζοκόμοι (ποσοστό 15,2%) και φύλακες (ποσοστό 14,2%).

Από την ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων προκύπτει ότι και αυτή η ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται στο σύνολό της.

**7<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 24-25): Οι γονείς θα εμφανιστούν να μην είναι ευχαριστημένοι (δυσχερής σίτιση) με τον τρόπο που γίνεται η σίτιση των μαθητών.**

Όπως προκύπτει από τα ευρήματα, οι περισσότεροι γονείς του δείγματος χαρακτηρίζουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η σίτιση των μαθητών του Ο.Δ.Σ. «ούτε καλό ούτε κακό» (ποσοστό 34,2%) και «καλό» (ποσοστό 22,5%). Ωστόσο, ένα ποσοστό γονέων χαρακτηρίζει τον τρόπο σίτισης «κακό» και «πολύ κακό» (18,7%), ενώ το υπόλοιπο ποσοστό τον χαρακτηρίζει «πολύ καλό» (14,6%).

Από την ανάλυση των παραπάνω ερευνητικών δεδομένων εξάγεται η διαπίστωση ότι η παρούσα ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται εν μέρει, γιατί οι γονείς δείχνουν ότι έχουν μία μάλλον θετική άποψη για τον τρόπο σίτισης των παιδιών τους στο Ο.Δ.Σ.

**8<sup>η</sup> επιμέρους ερευνητική υπόθεση (ερωτήσεις 27-28): Τελικά, πιθανολογούμε ότι οι γονείς θα αξιολογήσουν τη λειτουργία του Ο.Δ.Σ. μεταξύ των προτιμήσεων «ούτε θετική ούτε αρνητική» και «αρνητική» και θα προτιμήσουν να συνεχίσει τη λειτουργία του, για να μην έχουν το πρόβλημα της επίβλεψης των παιδιών τους.**

Σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα, οι περισσότεροι γονείς, σε αθροιστικό ποσοστό 86,8%, έχουν διαμορφώσει «πολύ θετική» και «θετική» γνώμη για τη λειτουργία του Ο.Δ.Σ. Αντιθέτως, το υπόλοιπο ποσοστό των γονέων κυμαίνεται μεταξύ των προτιμήσεων «ούτε θετική ούτε αρνητική», «αρνητική» και «πολύ αρνητική» (αθροιστικό ποσοστό 13,2%). Η τελική και συνολική άποψη των γονέων του δείγματος, στη συντριπτική τους πλειονότητα και σε ποσοστό 99,3% (1976 από τους 2044 γονείς), είναι ότι πρέπει να συνεχιστεί η λειτουργία του Ο.Δ.Σ.

Η αξιολόγηση των σχετικών ευρημάτων οδηγεί στη διαπίστωση ότι η τελευταία επιμέρους ερευνητική υπόθεση επαληθεύεται ως προς το δεύτερο σκέλος, δηλαδή ως προς τη διατυπωμένη άποψη των γονέων για την επιθυμία συνέχισης της λειτουργίας του Ο.Δ.Σ.

γίας του Ο.Δ.Σ. στο μέλλον. Ως προς το πρώτο σκέλος, δηλαδή την αξιολόγηση της λειτουργίας του Ο.Δ.Σ., η ερευνητική υπόθεση δεν επαληθεύεται από τα ευρήματα, γιατί οι γονείς φαίνεται να έχουν διαμορφώσει θετική γνώμη για τη λειτουργία του.

#### **4.1.3. Συνολική αξιολόγηση και ερμηνεία των ευρημάτων σε σχέση με την κεντρική ερευνητική υπόθεση**

**Κεντρική ερευνητική υπόθεση:** *Ο θεσμός του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου (Ο.Δ.Σ.), με τον τρόπο που είναι οργανωμένος και λειτουργεί, δεν ικανοποιεί με επάρκεια τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και συνεπώς καλύπτει μόνο τις τυπικές κοινωνικές ανάγκες των γονέων.*

Κύριος σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν να διαπιστωθεί το επίπεδο οργάνωσης και λειτουργίας του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου στην Ελλάδα και ο βαθμός επίτευξης των στόχων του. Από τη συνολική επεξεργασία των ευρημάτων της παρούσας έρευνας, σε σχέση με τις επιμέρους υποθέσεις, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

Ο θεσμός του Ο.Δ.Σ. ικανοποιεί σε μεγαλύτερο βαθμό τις κοινωνικές ανάγκες των γονέων απ' ό,τι τις παιδαγωγικές ανάγκες των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων του δείγματος εμφανίζεται ικανοποιημένο από το ωράριο λειτουργίας του Ο.Δ.Σ., το οποίο τους απαλλάσσει ουσιαστικά από το πρόβλημα επίβλεψης των παιδιών τους κατά το διάστημα που εργάζονται και δε λειτουργεί το κανονικό (συμβατό) σχολείο. Επίσης, έχουν, σε γενικές γραμμές, από μέτρια έως θετική άποψη για τον τρόπο σίτισης των παιδιών τους. Ως προς τις παιδαγωγικές προδιαγραφές, το Ο.Δ.Σ. εξυπηρετεί την πλειονότητα των γονέων στο ζήτημα της προετοιμασίας των παιδιών τους για τα μαθήματα της επόμενης σχολικής ημέρας.

Αναφορικά με τα προβλήματα υποδομής του Ο.Δ.Σ., οι περισσότεροι γονείς υπογραμμίζουν την απουσία χώρων εστίασης και δραστηριοτήτων. Επίσης, στο επίπεδο της παιδαγωγικής του λειτουργίας, οι γονείς αναδεικνύουν τα προβλήματα της έλλειψης σωστών διδακτικών και εκπαιδευτικών μέσων, της ανεπαρκούς προετοιμασίας των μαθημάτων για την επόμενη ημέρα, της απουσίας σωστής οργάνωσης των διαδικασιών-δραστηριοτήτων και της απουσίας ελκυστικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων. Πιθανολογούμε ότι όλες οι παραπάνω ανεπάρκειες και ελλείψεις εξωθούν τους γονείς στην εξεύρεση άλλων λύσεων, όπως είναι η αναζήτηση μαθημάτων και δραστηριοτήτων από τον ιδιωτικό τομέα, στον οποίο, σύμφωνα με τα ευρήματα, τα παιδιά τους απασχολούνται με τη μάθηση μίας ή περισσότερων Ξένων Γλωσσών, τη χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Πληροφορική) και τον Αθλητισμό.

Σχετικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού, η πλειονότητα των

γονέων του δείγματος θεωρεί απαραίτητη την ενίσχυσή του με την πρόσληψη εκπαιδευτικών ειδικοτήτων, δασκάλων, παιδοψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, τραπεζοκόμων και φυλάκων.

Η συνολική και τελική αποτίμηση της λειτουργίας του Ο.Δ.Σ. από τους γονείς είναι πολύ θετική, χάριν, όπως πιθανολογούμε, της ικανοποίησης των κοινωνικών τους αναγκών και μέρους των παιδαγωγικών αναγκών των παιδιών τους. Με την έννοια αυτή, ένα εντυπωσιακό μέγεθος για τα ευρήματα της έρευνας, (99,3%), επιθυμεί τη συνέχιση της λειτουργίας του. Συνεπώς, οδηγούμαστε στη διαπίστωση ότι η κεντρική υπόθεση της παρούσας έρευνας επαληθεύεται σε μεγάλο βαθμό. Συγκεκριμένα, μέσα από τα ευρήματα αναδεικνύεται σαφώς περισσότερο ο κοινωνικός ρόλος του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, οι ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, η έλλειψη σωστών διδακτικών και εκπαιδευτικών μέσων, η ανεπαρκής προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και η απουσία ελκυστικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων. Απουσιάζει, επίσης, ένα «ελκυστικό» πρόγραμμα μαθημάτων και δραστηριοτήτων από άποψη παιδαγωγικής προσφοράς και ποιότητας, γεγονός που επιβεβαιώνεται, εμμέσως πλην σαφώς, από την υψηλή συμμετοχή των μαθητών σε εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως είναι οι ξένες γλώσσες, ο αθλητισμός, ο χορός και η μουσική.